

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
LEGE
privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea
politicii agricole

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial:

articolele 1, 3-4, 8-9, 12-13, 15-16, 42-44, 69, 83, 86, 101, 104, 106-107, 123-124, 128, 131-134, 136, 140, 144-145, 148 și 151 din Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 (CELEX: 32021R2115), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 435/1 din 6 decembrie 2021, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2024/946 din 18 ianuarie 2024,

articolele 1-9, 12, 17, 22, 37, 44, 46, 56, 59-60, 62-63, 65-67, 76-78, 80, 82-89, 98-99 și 101 din Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 (CELEX: 32021R2116), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 435/187 din 6 decembrie 2021, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2022/1408 din 16 iunie 2022.

Capitolul I
DOMENIU DE REGLEMENTARE, DEFINIȚII ȘI DEROGĂRI

Articolul 1. Obiect și domeniu de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește norme privind:

a) cadrul instituțional al Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - FNDAMR);

b) tipurile de intervenții și cerințele comune cu ajutorul cărora trebuie să se urmărească realizarea obiectivelor generale prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală (în continuare - politica agricolă), precum și măsurile financiare conexe;

c) finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole, în special referitoare la finanțarea cheltuielilor, sistemele de gestionare și control precum și procedurile de verificare financiară și a conformității plăților;

d) Programul strategic al politicii agricole (în continuare - PSPA), care stabilește strategiile de intervenții, indicatori, condiții pentru intervenții și indică resursele financiare, în conformitate cu obiectivele specifice și cu nevoile identificate;

e) monitorizarea, raportarea și evaluarea PSPA.

(2) Prezenta lege reglementează sprijinul finanțat din FNDAMR pentru intervențiile specificate în PSPA, aprobat de Guvern.

Articolul 2. Definiții

(1) În sensul prezentei legi, se aplică următoarele definiții:

„*fermier* - o persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin, a cărei/căruia exploatare este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activități agricole”;

„*exploatare* - ansamblul unităților utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul Republicii Moldova”;

„*intervenție* - un instrument de sprijin însoțit de un set de condiții de eligibilitate, conform tipurilor de intervenții prevăzute în prezenta lege”;

„*operațiune* - un proiect, un contract, o acțiune sau un grup de proiecte sau acțiuni selectate în cadrul PSPA”;

„*obiective de etapă* - valori intermediare prestabilite pentru un exercițiu financiar dat, care trebuie atinse la un anumit moment în perioada PSPA pentru a asigura înregistrarea de progrese la timp în raport cu indicatorii de rezultat”;

„*indicatori* - valori prestabilite care trebuie atinse la sfârșitul perioadei PSPA în raport cu indicatorii de monitorizare, evaluare și de rezultat”;

„*AKIS* - reprezintă combinarea fluxurilor de organizare și de cunoștințe dintre persoane, organizații și instituții care utilizează și generează cunoștințe pentru agricultură și domeniile conexe (Sistemul de cunoștințe și inovare în agricultură)”;

„*beneficiar* - în legătură cu tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală menționate la articolul 22 înseamnă:

a) un organism de drept public sau privat, o entitate cu sau fără personalitate juridică, o persoană fizică sau un grup de persoane fizice sau juridice responsabile fie cu inițierea operațiunilor, fie cu inițierea și executarea operațiunilor;

b) în contextul schemelor de ajutor de stat, întreprinderea care primește ajutoarele”;

„*rata sprijinului* - ponderea contribuției cheltuielilor publice la o operațiune”;

„*LEADER*” - dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, astfel cum se definește prin Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală”;

„*organism intermediar* - orice organism de drept public sau privat, inclusiv organismele regionale sau locale, organismele de dezvoltare regională sau organizațiile neguvernamentale, care acționează sub responsabilitatea unei autorități de management sau care îndeplinește sarcini în numele unei astfel de autorități ”;

„*neregulă*- orice încălcare a unei dispoziții de drept, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a unui beneficiar, care poate sau ar putea prejudicia bugetul FNDAMR prin cheltuieli nejustificate ”;

„*sisteme de guvernantă* - organismele de guvernantă menționate în capitolul III din prezenta lege inclusiv obligațiile referitoare la protejarea efectivă a intereselor financiare menționate la articolul 32 din prezenta lege, precum și punerea în aplicare a PSPA, astfel cum a fost aprobat de Guvern și sistemul de raportare instituit în scopul raportului anual privind performanța menționat la articolul 58 din prezenta lege ”;

„*terț* - orice persoană fizică sau juridică care are legătură directă sau indirectă cu tranzacțiile efectuate în cadrul sistemului de finanțare din FNDAMR”;

„*costuri unitare*- includ toate categoriile specifice de costuri eligibile sau anumite categorii de acest tip care sunt clar identificate în prealabil printr-o trimitere la o sumă pe unitate ”;

„*sume forfetare* - includ, în mod global, toate categoriile specifice de costuri eligibile sau anumite categorii de acest tip care sunt clar identificate în prealabil ”;

„*finanțări forfetare* - includ categorii specifice de costuri eligibile, identificate clar în prealabil prin aplicarea unui procentaj ”.

(2) În PSPA se vor defini următoarele noțiuni: „activitatea agricolă”, „suprafață agricolă”, „hectar eligibil”, „fermier activ”, „tânăr fermier” și „nou fermier”, precum și condițiile relevante.

Articolul 3. Derogări în cazuri de circumstanțe justificate și în circumstanțe excepționale

(1) În scopul finanțării, al gestionării și al monitorizării politicii agricole, „circumstanțe justificate” și „circumstanțele excepționale” pot fi recunoscute, în special, în următoarele cazuri:

a) catastrofă naturală gravă sau un fenomen meteorologic sever care afectează grav exploatarea;

b) distrugerea accidentală a clădirilor destinate creșterii animalelor, aflate pe exploatare;

c) o epizootie, un focar de boală a plantelor sau prezența unor dăunători ai plantelor care afectează parțial sau integral șeptelul sau culturile beneficiarului;

d) exproprierea întregii exploatare sau a unei mari părți a acesteia, dacă exproprierea respectivă nu ar fi putut fi anticipată la data depunerii cererii;

e) decesul beneficiarului;

f) incapacitatea profesională pe termen lung a beneficiarului.

(2) În situațiile în care o catastrofă naturală gravă sau un fenomen meteorologic sever, astfel cum este menționat la alineatul 1 litera a), afectează grav o zonă bine determinată, Guvernul poate considera întreaga zonă ca fiind grav afectată de catastrofa sau fenomenul în cauză.

(3) Prin fenomen meteorologic nefavorabil se înțelege condiții meteorologice cum ar fi gerul, grindina, gheața, ploaia sau seceta care distrug mai mult de 30 % din producția medie anuală a unui fermier dat în perioada de trei ani anterioară sau într-o perioadă medie de trei ani bazată pe o perioadă de cinci ani anterioară, excluzând valorile minime și maxime.

Capitolul II

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL

Articolul 4. Finanțarea cheltuielilor agricole din FNDAMR

Finanțarea din bugetul de stat și din mijloacele financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare a intervențiilor și măsurilor care intră sub incidența politicii agricole se efectuează prin FNDAMR.

Articolul 5. Cheltuielile din FNDAMR

(1) FNADR finanțează următoarele cheltuieli:

- a) măsurile de reglementare sau sprijinire a piețelor agricole;
- b) contribuția financiară la intervențiile în anumite sectoare;
- c) intervențiile sub formă de plăți directe;
- d) contribuția financiară la măsurile de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă și în țările terțe;
- e) promovarea produselor agricole;
- f) măsurile de asigurare a conservării, caracterizării, colectării și utilizării resurselor genetice în agricultură;
- g) crearea și întreținerea sistemelor de informații contabile agricole;
- h) finanțează intervențiile pentru dezvoltare rurală.

(2) Cheltuielile finanțate din FNDAMR nu fac obiectul niciunui alt tip de finanțare din cadrul bugetului de stat, cu excepția proiectelor finanțate din surse externe.

(3) O operațiune care se încadrează în tipurile de intervenție de la alineatul (1) litera h), poate beneficia de diferite forme de sprijin, în cazul în care cuantumul total al ajutoarelor cumulate acordate în cadrul diferitelor forme de sprijin nu depășește plafonul maxim stabilit de Guvern.

Articolul 6. Alte cheltuieli, inclusiv asistență tehnică

FNDAMR finanțează activitățile de pregătire, de monitorizare, de sprijin tehnic și administrativ, precum și evaluarea, auditul și inspecțiile necesare punerii în aplicare a politicii agricole. Acestea includ, în special:

a) măsurile necesare pentru analiza, gestionarea, monitorizarea, schimbul de informații, furnizarea de informații și punerea în aplicare a politicii agricole, evaluarea impactului acestora, a performanței de mediu și a progreselor înregistrate, precum și măsurile referitoare la punerea în aplicare a sistemelor de control și la asistența tehnică și administrativă;

b) măsurile necesare pentru menținerea și dezvoltarea metodelor și a mijloacelor tehnice de informare, interconectare, monitorizare și control al gestionării financiare a FNDAMR utilizate pentru finanțarea politicii agricole;

c) studiile despre politica agricolă și evaluările măsurilor finanțate de FNDAMR, inclusiv consultările cu părțile interesate relevante;

d) contribuția la măsurile legate de diseminarea informațiilor, sensibilizare, promovarea cooperării și schimburile de experiență cu părțile interesate relevante, care sunt adoptate în contextul intervențiilor pentru dezvoltare rurală, inclusiv facilitarea colaborării în rețea între părțile implicate;

e) rețelele informatice axate pe prelucrarea și schimbul de informații, inclusiv sistemele informatice ale instituțiilor necesare în legătură cu gestionarea politicii agricole.

Articolul 7. Disciplina financiară

(1) Guvernul stabilește o rată de ajustare pentru intervențiile sub formă de plăți directe (în continuare - rata de ajustare), atunci când previziunile pentru finanțarea intervențiilor și măsurilor finanțate în cadrul subplafonului corespunzător pentru un anumit exercițiu bugetar arată că plafoanele anuale aplicabile vor fi depășite.

(2) Rata de ajustare se aplică plăților care urmează să fie acordate fermierilor pentru intervențiile și măsurile specifice care depășesc 50 000 lei pentru anul calendaristic corespunzător.

(3) Până la data de 30 iunie a anului calendaristic cu privire la care se aplică rata de ajustare, Guvernul stabilește rata de ajustare.

(4) Până la data de 1 decembrie a anului calendaristic cu privire la care se aplică rata de ajustare, Guvernul poate adapta rata de ajustare stabilită în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol.

Articolul 8. Eligibilitatea cheltuielilor

(1) Guvernul stabilește cheltuielile eligibile și cheltuielile neeligibile, precum și data de începere a eligibilității costurilor suportate de beneficiar.

(2) În cazul unor măsuri de urgență ca urmare a unor dezastre naturale, a unor evenimente catastrofale, a unor fenomene climatice nefavorabile sau a unei schimbări

semnificative și bruște a condițiilor socioeconomice, cheltuielile finanțate din FNDAMR pot începe să fie eligibile de la data producerii evenimentului.

(3) Operațiunile nu sunt eligibile pentru sprijin dacă:

a) au fost finalizate în mod fizic sau au fost puse în aplicare integral înainte de depunerea cererii de sprijin la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – Agenția de plăți), indiferent dacă au fost efectuate sau nu toate plățile aferente;

b) au fost efectuate de către persoane afiliate persoanei juridice și/sau persoanei fizice, afiliate beneficiarului;

c) au fost efectuate de persoane juridice ai căror fondatori, acționari, asociați, administratori, beneficiari efectivi sunt înregistrați ori își au reședința în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență.

(4) Contribuțiile în natură și costurile de amortizare pot fi eligibile pentru sprijin în cadrul FNDAMR, în condiții stabilite de Guvern.

(5) Cheltuielile efectuate în cadrul inițiativei LEADER, sunt eligibile pentru o contribuție din FNDAMR începând cu 1 ianuarie 2024.

(6) În sensul aplicării alineatului (3) litera b) din prezentul articol, se consideră persoane afiliate persoanei juridice:

a) membrii consiliului, membrii organului executiv, membrii comisiei de cenzori, persoanele cu funcții de răspundere ale organizației gestionare (administrator fiduciar), conducătorul auditorului care exercită funcțiile comisiei de cenzori, alte persoane cu funcții de răspundere, după caz (conducătorii sucursalelor, contabilul-șef etc.);

b) soțul/soția, rudele și afinii până la gradul al doilea inclusiv ale persoanelor fizice specificate la litera a);

c) persoana fizică sau juridică care, individual ori împreună cu persoanele specificate la literele a) și b), deține controlul în persoana juridică respectivă;

d) societatea comercială în care persoana juridică respectivă, individual sau împreună cu persoanele specificate la literele a) și b), deține controlul;

e) persoana juridică împreună cu persoanele specificate la litera a) sau persoana fizică care acționează în numele ori pe contul persoanei juridice respective;

f) persoana juridică împreună cu persoanele sale afiliate specificate la litera a) sau persoana fizică în numele ori pe contul căreia acționează persoana juridică respectivă;

g) persoana juridică împreună cu persoanele specificate la litera a) sau persoana fizică care acționează în comun cu persoana juridică respectivă;

h) persoana juridică care, în comun cu persoana juridică dată, se află sub controlul unei persoane terțe.

(7) În sensul aplicării alineatului (3) litera b) din prezentul articol, se consideră persoane afiliate persoanei fizice:

a) soțul/soția, rudele și afinii pînă la gradul al doilea inclusiv ale persoanei fizice respective;

b) societatea comercială în al cărei capital persoana fizică respectivă, individual sau împreună cu persoanele specificate la litera a), deține controlul;

c) persoana juridică care împreună cu persoanele specificate la alineatul (6) litera a) sau persoana fizică care acționează în numele sau pe contul persoanei fizice respective;

d) persoana juridică sau fizică în numele sau pe contul căreia acționează persoana fizică respectivă.

(8) Există control în situația în care persoana fizică sau juridică corespunde cel puțin uneia dintre următoarele condiții:

a) deține, singură sau împreună cu persoanele care acționează în mod concertat, majoritatea participațiunilor cu drept de vot ale unei persoane juridice;

b) deține, singură sau împreună cu persoanele care acționează în mod concertat, un număr de participațiuni cu drept de vot ce îi permite să numească ori să revoce majoritatea membrilor organului de supraveghere (consiliului) al persoanei juridice, organul executiv sau majoritatea membrilor organului executiv și/sau cenzorul ori majoritatea membrilor comisiei de cenzori;

c) exercită o influență dominantă asupra unei persoane juridice al cărei membru este, în temeiul unui contract încheiat cu persoana juridică în cauză sau al unei clauze din actul de constituire ori din statutul persoanei juridice;

d) este membru al unei persoane juridice și controlează singură, în temeiul unui acord încheiat cu alți membri ai persoanei juridice în cauză, majoritatea drepturilor de vot.

(9) Controlul se prezumă atunci cînd majoritatea membrilor organului de supraveghere (consiliului) a fost desemnată prin votul unui membru al persoanei juridice pe parcursul a 2 ani financiari succesivi. Acel membru se consideră că a votat pentru aceste desemnări dacă, în decursul anului financiar în cauză, a deținut direct sau indirect mai mult de 40% din drepturile de vot și dacă nu există niciun alt membru care deține direct sau indirect o cotă mai mare în drepturile totale de vot.

(10) Pentru calcularea drepturilor de vot prevăzute de prezentul articol se vor lua în considerare, de asemenea, drepturile de subscriere și cumpărare de cote în capital care acordă drepturi de vot ce pot fi exercitate la moment.

(11) Drepturile de vot acordate de participațiunile deținute de însăși persoana juridică controlată sau de persoana juridică pe care ea o controlează nu se vor lua în cont la determinarea drepturilor de vot pe care persoana juridică care deține control le deține în persoana juridică controlată.

Articolul 9. Eligibilitatea cheltuielilor efectuate de Agenția de plăți

(1) Cheltuielile menționate la articolul 5 pot fi finanțate numai dacă au fost efectuate de Agenția de plăți acreditată și în cazul în care:

- 1) au fost efectuate în conformitate cu normele aplicabile; sau
 - 2) în ceea ce privește tipurile de intervenții prevăzute de prezenta Lege:
 - a) corespund unei realizări raportate, și
 - b) au fost efectuate în conformitate cu sistemele de guvernanta aplicabile, fără a include condițiile de eligibilitate pentru beneficiarii individuali prevăzute în PSPA relevant.
- (2) Alineatul (1) subpunctul 2) litera a) nu se aplică avansurilor plătite beneficiarilor în cadrul tipurilor de intervenții menționate de prezenta Lege.

Capitolul III

COORDONARE ȘI GUVERNANȚĂ

Articolul 10. Acreditarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură

(1) Guvernul desemnează în calitate de autoritate de management, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – autoritate de management), responsabilă cu:

- a) acordarea, revizuirea și retragerea acreditării Agenției de plăți;
- b) îndeplinirea sarcinilor atribuite autorității de management în temeiul prezentului capitol.

(2) Guvernul aprobă procedura și criteriile de acreditare a Agenției de plăți, care vizează următoarele domenii de bază: mediul intern, activitățile de control, informarea, comunicarea și monitorizarea.

Articolul 11. Agenția de plăți

(1) Agenția de plăți este o autoritate publică administrativă, responsabilă cu gestionarea și controlul cheltuielilor menționate la articolul 8. Agenția de plăți poate delega îndeplinirea unor atribuții, cu excepția efectuării plăților.

(2) Agenția de plăți gestionează și asigură controlul operațiunilor legate de intervenția publică de care răspunde și își rezervă responsabilitatea generală în domeniul respectiv.

Articolul 12. Organismul de certificare

(1) Organismul de certificare este un organism de audit public sau privat desemnat pentru o perioadă de cel puțin trei ani. Atunci când este un organism de audit privat organismul este selectat prin intermediul unei proceduri de achiziție.

(2) Organismul de certificare emite un aviz, redactat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, care stabilește dacă:

- 1) conturile oferă o imagine fidelă și corectă;
- 2) sistemele de guvernanta existente funcționează în mod corespunzător, cu precădere în ceea ce privește:
 - a) Agenția de plăți și autoritatea de management;

- b) cerințele de bază;
- c) sistemul de raportare instituit în scopul raportului anual privind performanța;
- d) raportarea privind performanța referitoare la indicatorii de realizare și raportarea privind performanța referitoare la indicatorii de rezultat sunt corecte.

Articolul 13. Autoritatea de management

(1) Autoritatea de management este responsabilă de gestionarea și punerea în aplicare a PSPA în mod eficient, eficace și corect, prin:

a) elaborarea și adoptarea cadrului normativ de punere în aplicare a PSPA, a prezentei legi și asigurarea monitorizării și evaluării implementării acestora;

b) instituirea și operaționalizarea sistemului electronic de informații securizat, în care înregistrează și păstrează informațiile esențiale privind punerea în aplicare a PSPA necesare pentru monitorizare și evaluare, în special a progreselor în atingerea obiectivelor și indicatorilor;

c) asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanță și dezvoltarea Sistemului Integrat de Administrare și Control, a Sistemului informațional "Moldova LEADER IT Soft" (MLIS), alte sisteme informaționale necesare în procesul de implementare a PSPA;

d) aprobarea metodologiei de determinare a prețurilor de referință și publicarea acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

e) aprobarea modalităților și procedurilor pentru controalele care stau la baza declarației de gestiune a Agenției de plăți, precum și privind structura și formatul acestei declarații;

f) aprobarea normelor privind respectarea și implementarea condiționalităților;

g) delegă unele sarcini către organisme intermediare;

h) prezentarea Guvernului a raportului privind progresul de implementare a PSPA finanțat din FNDAMR, până în data de 1 martie a anului ulterior celui de raportare, și asigurarea publicării acestuia pe pagina web oficială a autorității de management.

Articolul 14. Comitetul de monitorizare

Autoritatea de management instituie un comitet de monitorizare a punerii în aplicare a PSPA, componența căreia trebuie să asigure o reprezentare echilibrată a autorităților publice relevante, inclusiv autorități competente în materie de mediu și de climă; reprezentanți ai sectorului agricol, inclusiv partenerii economici și sociali; organisme relevante care reprezintă societatea civilă și, după caz, organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a egalității de gen și a nediscriminării.

Capitolul IV PRINCIPII GENERALE ȘI CONDIȚIONALITĂȚI

Articolul 15. Abordarea strategică

Îndeplinirea obiectivelor generale prevăzute în politica agricolă se realizează prin specificarea unor intervenții pe baza tipurilor de intervenții prevăzute în capitolul V, în conformitate cu evaluarea nevoilor și cu cerințele comune prevăzute în prezentul capitol.

Articolul 16. Principii generale

(1) Intervențiile din PSPA sunt stabilite pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii, sunt compatibile cu buna funcționare a pieței interne și nu denaturează concurența.

(2) Guvernul instituie cadrul juridic care reglementează acordarea sprijinului către fermieri și alți beneficiari, și stabilește rata sprijinului în conformitate cu PSPA, cu principiile și cerințele prevăzute în prezenta lege.

Articolul 17. Condiționalitatea legată de plățile directe și anuale

(1) PSPA include un sistem de condiționalitate în temeiul căruia fermierii și alți beneficiari care primesc plăți directe sau plăți anuale conform articolului 22 alineatul (1) literele a) și b), fac obiectul unei sancțiuni administrative dacă nu îndeplinesc cerințele legale în următoarele domenii specifice:

- a) clima și mediul, inclusiv apa, solul și biodiversitatea ecosistemelor;
- b) sănătatea publică și sănătatea plantelor;
- c) bunăstarea animalelor;
- d) condițiile de muncă și de încadrare în muncă aplicabile.

(2) Toate suprafețele agricole, inclusiv terenurile care nu mai sunt utilizate în scopuri productive, sunt menținute în bune condiții agricole și de mediu (în continuare - GAEC).

(3) Autoritatea de management stabilește standarde minime pentru fermieri și alți beneficiari pentru fiecare standard GAEC, în conformitate cu principalul obiectiv al standardelor respective.

(4) La stabilirea standardelor minime se ține seama, după caz, de caracteristicile specifice ale suprafețelor în cauză, inclusiv condițiile pedologice și climatice, de sistemele agricole existente, de practicile agricole, de dimensiunile și structurile fermelor, de utilizarea terenurilor și de specificul regiunilor.

Articolul 18. Servicii de consiliere agricolă

(1) PSPA include un sistem de furnizare de servicii pentru consilierea fermierilor și a altor beneficiari ai sprijinului politicii agricole în ceea ce privește gestionarea terenurilor și gestionarea fermelor (în continuare - servicii de consiliere agricolă).

(2) Serviciile de consiliere agricolă vizează dimensiunea economică, cea de mediu și cea socială, ținând seama de practicile agricole existente, și furnizează informații tehnologice și științifice la zi, obținute cu ajutorul proiectelor de cercetare și inovare, inclusiv în ceea ce privește furnizarea de bunuri publice.

(3) Prin intermediul serviciilor de consiliere agricolă, se oferă asistență adecvată de-a lungul ciclului de dezvoltare a fermelor, inclusiv pentru înființarea pentru prima dată, conversia modelelor de producție în funcție de cererea consumatorilor, practici inovatoare, tehnici agricole pentru reziliența la schimbările climatice, inclusiv agrosilvicultură și agroecologie, îmbunătățirea bunăstării animalelor și, după caz, standarde de siguranță pentru asigurarea cu produse agroalimentare sigure destinate consumului uman, precum și sprijin social.

(4) Serviciile de consiliere agricolă sunt integrate în cadrul serviciilor interconectate ale consilierilor agricoli, ale cercetătorilor, ale organizațiilor de fermieri și ale altor părți interesate relevante, care formează AKIS.

(5) Consilierea este imparțială, iar consilierii au o calificare adecvată, beneficiază de formare corepunzătoare și nu au conflict de interese.

Capitolul V

TIPURI DE INTERVENȚII

Articolul 19. Tipuri de intervenții sub formă de plăți directe

(1) Tipurile de intervenții sub forma plăților directe pot fi decuplate sau cuplate.

(2) Intervențiile pentru plățile directe, plafoanele și condițiile specifice de acordare a sprijinului financiar sunt stabilite în PSPA.

Articolul 20. Tipuri de intervenții sectoriale

(1) PSPA include intervenții pentru următoarele sectoare:

a) fructelor și legumelor;

b) produselor apicole;

c) vitivinicol;

d) alte sectoare conform Hotărârii de Guvern nr. 328/2023 cu privire la aprobarea Listei produselor agricole și alimentare;

(2) Plafoanele și condițiile specifice de acordare a sprijinului financiar pentru intervențiile sectoriale sunt incluse în PSPA.

Articolul 21. Tipuri de intervenții obligatorii și opționale

(1) Tipurile de intervenții din sectorul fructelor și legumelor sunt obligatorii dacă există organizații de producători în acest sector recunoscute în conformitate cu legislația.

(2) Tipurile de intervenții din sectorul produselor apicole sunt obligatorii.

- (3) Tipurile de intervenții din sectorul vitivinicol sunt obligatorii.
- (4) Autoritatea de management poate decide să implementeze tipurile de intervenții menționate la articolul 20 alineatul (1) litera d).

Articolul 22. Tipuri de intervenții pentru dezvoltarea rurală

(1) Tipurile de intervenții stabilite în PSPA pentru dezvoltare rurală constau în plăți sau sprijin în domeniile următoare:

- a) angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare;
- b) constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone;
- c) dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;
- d) investiții în irigații, investiții, investiții în produse agroalimentare cu valoare adăugată;
- e) instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi în mediul rural;
- f) instrumente de gestionare a riscurilor;
- g) cooperare și inițiativa LEADER;
- h) schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor.

(2) Plafoanele și condițiile specifice de acordare a sprijinului financiar pentru dezvoltarea rurală sunt incluse în PSPA.

Articolul 23. Forme de sprijin în cadrul PSPA

(1) Sprijinul acordat poate lua oricare dintre următoarele forme:

- a) rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar;
- b) costuri unitare;
- c) sume forfetare;
- d) finanțare la rate forfetare.

(2) Cuantumul aferent formelor de sprijin menționate la alineatul (1) literele b), c) și d) se stabilesc în unul dintre următoarele moduri:

- a) metodă de calcul justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe: date statistice, alte informații obiective sau avize ale experților; date istorice verificate privind beneficiarii individuali; sau aplicarea practicilor uzuale ale beneficiarilor individuali de contabilizare a costurilor;
- b) proiecte de buget stabilite de la caz la caz și convenite ex ante de organismul care selectează operațiunea.

Capitolul VI **DISPOZIȚII FINANCIARE**

Articolul 24. Alocări financiare indicative

(1) În PSPA se prevede o alocare financiară indicativă pentru fiecare intervenție și pentru fiecare an. Această alocare financiară indicativă reprezintă nivelul preconizat al plăților în temeiul PSPA pentru intervenție în exercițiul financiar relevant.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), pentru tipurile de intervenții în sectoarele menționate la articolul 20 alineatul (1) literele a) și d), în PSPA se prevede alocarea financiară indicativă pentru fiecare sector și pentru fiecare an, reprezentând nivelul planificat al plăților pentru intervențiile din sectorul respectiv per exercițiu financiar.

(3) Alocările financiare indicative stabilite în conformitate cu alineatele (1) și (2) nu împiedică utilizarea fondurilor prevăzute în aceste alocări financiare indicative pentru alte intervenții, fără a modifica PSPA, sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții:

a) alocările financiare pentru intervențiile sub formă de plăți directe să fie utilizate pentru alte intervenții sub formă de plăți directe;

b) alocările financiare pentru intervențiile din domeniul dezvoltării rurale să fie utilizate pentru alte intervenții din domeniul dezvoltării rurale;

c) alocările financiare pentru intervențiile din sectorul apicol și din sectorul vitivinicol să fie utilizate numai pentru alte intervenții în același sector;

d) alocările financiare pentru intervenții în alte sectoare menționate la articolul 20 alineatul (1) litera d) să fie utilizate pentru intervenții în alte sectoare menționate la litera respectivă prevăzute în PSPA, iar o astfel de utilizare să nu afecteze programele operaționale aprobate.

Articolul 25. Costuri administrative și de personal

Nu sunt suportate din FNDAMR cheltuielile aferente costurilor administrative și de personal, cu excepția costurilor pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală în cadrul inițiativei LEADER, sprijinului acordat organizațiilor de producători, în particular către grupuri de producători, Camerelor Agricole, Oficiul Național al Viei și Vinului.

Articolul 26. Plățile către beneficiari

(1) În absența unor dispoziții contrare, plățile legate de finanțarea prevăzută de prezenta Lege sunt achitate integral către beneficiari.

(2) Agenția de plăți, plătește avansuri de până la 50 % în cadrul intervențiilor menționate la articolul 22 alineatul (1) literele d), e) și g).

(3) PSPA prevede condiții specifice pentru plata avansurilor, în vederea asigurării unei plăți coerente și nediscriminatorii a acestora.

Articolul 27. Măsuri privind informarea

(1) Furnizarea de informații finanțată în temeiul articolului 6 litera e) are scopul de a contribui la explicarea, punerea în aplicare și dezvoltarea politicii agricole și de a sensibiliza publicul în legătură cu conținutul și obiectivele acesteia, inclusiv în ceea ce privește interacțiunea sa cu clima, mediul și bunăstarea animalelor. Obiectivul urmărit este de a informa cetățenii în legătură cu provocările cu care se confruntă agricultura și sistemele alimentare, de a informa fermierii și consumatorii, de a reda consumatorilor încrederea, în urma crizelor, prin campanii de informare, de a informa alte părți interesate care își desfășoară activitatea în zonele rurale și de a promova un model de agricultură mai durabil, precum și de a ajuta cetățenii să îl înțeleagă.

(2) Sunt furnizate informații coerente, obiective, cuprinzătoare și bazate pe date concrete.

(3) Măsurile menționate la alineatul (1) pot fi:

- a) programe anuale de lucru sau alte măsuri specifice prezentate de părți terțe;
- b) activități puse în aplicare la inițiativa autorității de management.

(4) Măsurile impuse de lege sau măsurile care primesc deja finanțare în temeiul unei alte acțiuni sunt excluse.

Articolul 28. Dispoziții specifice pentru FNDAMR

(1) Sumele recuperate ca urmare a existenței unor nereguli și a altor cazuri de nerespectare de către beneficiari a condițiilor intervențiilor și dobânda aferentă acestor sume se varsă Agenției de plăți și sunt înregistrate contabil de aceasta ca venit alocat FNDAMR în luna în care sumele sunt primite efectiv.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), Agenția de plăți deduce datoriile restante ale unui beneficiar din plățile viitoare către beneficiarul respectiv.

Articolul 29. Măsuri pentru rezolvarea unor probleme specifice

Din motive imperioase de urgență justificate corespunzător și pentru a soluționa astfel de probleme specifice, asigurând totodată continuitatea PSAR în cazul unor circumstanțe extraordinare, Guvernul poate adopta hotărâri privind aplicarea unor măsuri de urgență.

Capitolul VII

PROCEDURA DE DEPUNERE ȘI EXAMINARE A CERERII DE ACORDARE A SPRIJINULUI

Articolul 30. Termenul de depunere și de examinare a cererii de acordare a sprijinului din FNADR

(1) Cererea de acordare a sprijinului se depune în cadrul apelului lansat prin ordinul autorității de management.

(2) Apelul se lansează anual și durează cel mult 90 de zile, dar nu mai puțin de 30 de zile. În cazul nevalorificării mijloacelor financiare distribuite pe intervenții, autoritatea de management poate lansa un nou apel.

(3) Ordinul autorității de management prevăzut la alineatul (1) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cu cel puțin 20 de zile înainte de începerea perioadei de depunere a cererilor de acordare a sprijinului.

(4) Cererile de acordare a sprijinului depuse în afara termenelor reglementate de prezentul articol se resping.

(5) Termenul în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 90 de zile.

(6) Termenul prevăzut la alineatul (5) începe să curgă din ziua imediat următoare încheierii apelului pentru cererile de acordare a sprijinului complete.

Articolul 31. Examinarea cererii de acordare a sprijinului

(1) Cererea de acordare a sprijinului se depune în mod prioritar în format electronic, prin intermediul mijloacelor electronice, sau pe suport de hârtie, la:

a) sediul subdiviziunii teritoriale a Agenției de plăți, de către fermier în raza teritorială a căreia se află exploatarea agricolă;

b) sediul central al Agenției de plăți, de către grupurile de acțiune locală în cazul intervenției LEADER .

(2) La cererea fermierului sau altui beneficiar, în locul emiterii actului administrativ individual, Agenția de plăți poate încheia cu acesta un contract administrativ de subvenționare.

(3) Cererea de acordare a sprijinului este respinsă dacă:

a) persoana care a depus cererea nu este subiect al prezentei legi;

b) fermierul sau alt beneficiar a atins plafonul anual maxim al sprijinului;

c) fermierul sau alt beneficiar nu îndeplinește condițiile de acordare a sprijinului stabilite de Guvern.

Capitolul VIII

SISTEME DE CONTROL ȘI SANCTIUNI

Secțiunea 1

Norme generale

Articolul 32. Protejarea intereselor financiare

(1) Pentru implementarea politicii agricole se adoptă acte normative și se iau orice altă măsură necesară pentru a asigura protecția eficientă a intereselor financiare, inclusiv aplicarea efectivă a criteriilor de eligibilitate a cheltuielilor prevăzute la articolul 9. Respectivul acte și măsuri se referă în special la:

a) controlul legalității și regularității operațiunilor finanțate din FNDAMR, inclusiv la nivelul beneficiarilor și astfel cum se prevede în PSPA. Controale sunt completate de controale la fața locului, care pot fi efectuate la distanță cu ajutorul tehnologiei;

b) asigurarea unei prevenirii eficiente a fraudelor, în special în domeniile cu un nivel de risc mai ridicat, care să aibă un efect de descurajare, ținând cont de costuri și beneficii, precum și de caracterul proporțional al măsurilor;

c) prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor și a fraudelor;

d) aplicarea unor sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare și inițierea unor proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie;

e) recuperarea plăților necuvenite, plus dobânzile aferente, și inițierea unor proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie, inclusiv pentru nereguli.

(2) Guvernul instituie sisteme de gestionare și control eficiente pentru a asigura respectarea prezentei Legi.

(3) Beneficiarii FNDAMR sunt obligați să furnizeze informațiile necesare pentru identificarea lor, inclusiv, dacă este cazul, pentru identificarea grupului din care fac parte.

(4) Sancțiunile aplicate, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera d), sunt proporționale și adaptate în funcție de gravitatea, amploarea, persistența sau caracterul repetitiv ale neconformității constatate.

(5) Dispozițiile stabilite garantează, în special, că nu sunt impuse sancțiuni atunci când:

a) neconformitatea este determinată de cazurile de forță majoră sau de circumstanțele excepționale în conformitate cu articolul 3;

b) neconformitatea este cauzată de o eroare a autorității competente sau a unei alte autorități, iar eroarea nu ar fi putut fi detectată în mod rezonabil de persoana vizată de sancțiunea administrativă;

c) persoana vizată poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea competentă că nu este răspunzătoare pentru nerespectarea obligațiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol sau atunci când autoritatea competentă stabilește într-un alt mod că persoana vizată nu este răspunzătoare în acest sens.

(6) În cazul în care nerespectarea condițiilor de acordare a ajutorului este determinată de cazurile de forță majoră sau de circumstanțele excepționale în conformitate cu articolul 3, beneficiarul își păstrează dreptul de a beneficia de ajutor.

(7) Sistemul de gestionare și control va asigura posibilitatea ca cererile de ajutor și de plată să fie corectate după depunerea acestora, fără ca acest lucru să afecteze dreptul de a beneficia de ajutor, cu condiția ca erorile sau omisiunile care trebuie corectate să fi fost făcute cu bună-credință, astfel cum este recunoscut de către autoritatea competentă, iar corectura să fie efectuată înainte ca solicitantul să fi

fost informat că a fost selectat pentru un control la fața locului, fie înainte ca autoritatea competentă să fi luat o decizie cu privire la cerere.

(8) Reclamațiile referitoare la gestionarea FNDAMR se examinează în conformitate cu Codul administrativ.

Articolul 33. Norme referitoare la controalele care trebuie efectuate

(1) Sistemul de gestionare și control include controale sistematice care vizează, între altele, domeniile în care riscul de eroare este cel mai ridicat.

(2) Controalele sunt efectuate la nivelul necesar pentru o gestionare eficace a riscurilor la adresa intereselor financiare ale statului. Autoritatea competentă își selecționează eșantionul de control din întreaga populație de solicitanți, incluzând, după caz, o parte aleatorie și o parte selecționată pe baza analizei riscurilor.

(3) Guvernul adoptă normele necesare pentru aplicarea uniformă a prezentului articol, în special:

a) în ceea ce privește vinul, norme privind măsurarea suprafețelor, controalele, precum și normele care reglementează procedurile financiare specifice pentru eficientizarea controalelor;

b) testele și metodele care urmează să fie aplicate în vederea stabilirii eligibilității produselor pentru intervenție publică și depozitare privată, precum și utilizarea procedurilor de achiziții atât pentru intervenția publică, cât și pentru depozitarea privată.

Articolul 34. Clauza de eludare

Nu se acordă niciun avantaj persoanelor fizice sau juridice în privința cărora s-a stabilit că au fost create în mod artificial condițiile necesare în vederea obținerii acelor avantaje, contrar obiectivelor legislației respective.

Articolul 35. Compatibilitatea intervențiilor în scopul controalelor în sectorul vitivinicol

Procedurile administrative și de control aplicate intervențiilor din sectorul vitivinicol sunt compatibile cu sistemul integrat în ceea ce privește:

a) sistemele de identificare a parcelelor agricole;

b) controalele.

Secțiunea a 2-a

Sistemul integrat de administrare și control

Articolul 36. Domeniu de aplicare și definiții legate de prezentul capitol

(1) Guvernul instituie și utilizează un sistem integrat de administrare și control (în continuare - sistemul integrat).

(2) Sistemul integrat se aplică intervențiilor bazate pe suprafață și pe animale.

(3) În măsura în care este necesar, sistemul integrat este utilizat, de asemenea, pentru gestionarea și controlul condiționalității și pentru intervențiile din sectorul vitivinicol.

Articolul 37. Elementele sistemului integrat

(1) Sistemul integrat conține următoarele elemente:

- a) un sistem de înregistrare a fermierilor;
- b) un sistem de identificare a parcelelor agricole;
- c) un sistem de depunere a cererilor cu informații geospațiale și, dacă este cazul, un sistem de depunere a cererilor de ajutor pentru animale;
- d) un sistem de monitorizare a suprafețelor;
- e) un sistem de identificare a beneficiarilor intervențiilor bazate pe tipurile de intervenții de plăți directe și dezvoltare rurală;
- f) un sistem de control și de sancțiuni;
- g) dacă este cazul, un sistem de identificare și de înregistrare a drepturilor la plată;
- h) un sistem de identificare și de înregistrare a animalelor.

(2) Sistemul integrat furnizează informații relevante pentru raportarea cu privire la indicatorii stabiliți în PSPA.

(3) Sistemul integrat funcționează cu ajutorul bazelor de date electronice și al sistemelor de informații geografice și permite schimbul de date și integrarea datelor între bazele de date electronice și sistemele de informații geografice.

Articolul 38. Păstrarea și partajarea datelor

(1) Toate datele și documentația privind progresele raportate în atingerea indicatorilor stabiliți în PSPA și monitorizate în conformitate cu articolul 55 sunt înregistrate și păstrate.

(2) Seturile de date colectate prin intermediul sistemului integrat care sunt relevante în sensul Legii nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale sau pentru monitorizarea politicilor sunt partajate gratuit între autoritățile publice și sunt puse la dispoziția publicului la nivel național.

(3) Seturile de date colectate prin intermediul sistemului integrat care sunt relevante pentru producerea de statistici sunt partajate gratuit cu Biroul Național pentru Statistică pentru elaborarea de statistici.

(4) Accesul publicului la seturile de date menționate la alineatele (2) și (3) se limitează în cazul în care accesul respectiv ar afecta în mod negativ confidențialitatea datelor cu caracter personal.

(5) Beneficiarii au acces la toate datele relevante care îi privesc, referitoare la terenurile pe care le utilizează sau intenționează să le utilizeze, pentru a le permite acestora să depună cereri corecte.

Secțiunea a 3-a

Verificarea tranzacțiilor

Articolul 39. Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol stabilește norme specifice privind verificarea documentelor comerciale ale entităților care primesc sau efectuează plăți legate direct sau indirect de sistemul de finanțare din FNDAMR sau ale reprezentanților acestor entități (în continuare - întreprinderi), pentru a se stabili dacă tranzacțiile care fac parte din sistemul de finanțare din FNDAMR au fost într-adevăr efectuate și dacă au fost efectuate corect. Prin documente comerciale se înțelege totalitatea registrelor contabile, registrelor, dovezilor și documentelor justificative, contabilitatea, registrele de producție și de calitate, corespondența referitoare la activitatea economică a întreprinderii, precum și datele comerciale, sub orice formă, inclusiv cele stocate în format electronic, cu condiția ca documentele respective sau date să fie legate direct sau indirect de tranzacții.

(2) Prezentul capitol nu se aplică intervențiilor bazate pe tipurile de intervenții în anumite sectoare.

(3) Autoritatea de management poate adopta o listă a intervențiilor care, din cauza modului în care au fost concepute și a cerințelor de control, nu sunt adecvate pentru controale ex post suplimentare sub forma verificării documentelor comerciale și, prin urmare, nu fac obiectul acestei verificări în temeiul prezentului capitol.

Articolul 40. Organizarea verificărilor tranzacțiilor

(1) Documentele comerciale ale întreprinderilor sunt verificate în mod sistematic, ținând cont de caracterul tranzacțiilor supuse verificării. Selectarea întreprinderilor în scopul verificării trebuie să garanteze în cel mai înalt grad eficacitatea măsurilor de prevenire și detectare a neregulilor. Selecția ține cont, între altele, de importanța financiară a întreprinderilor în cadrul sistemului respectiv și de alți factori de risc.

(2) În cazurile corespunzătoare, verificarea prevăzută la alineatul (1) de la prezentul articol este extinsă la persoanele fizice și juridice cu care sunt asociate întreprinderile, precum și la alte persoane fizice sau juridice relevante pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 41.

(3) Subdiviziunile responsabile cu aplicarea prezentului capitol sunt organizate în așa fel încât să fie independente de subdiviziunile responsabile cu plățile și cu controalele desfășurate înaintea efectuării plăților.

(4) Întreprinderile în cazul cărora suma încasărilor sau a plăților a fost mai mică de 500 000 lei sunt supuse verificării în conformitate cu prezentul capitol numai din motive specifice care trebuie indicate în planurile de control anuale menționate la articolul 42 alineatul (1).

Articolul 41. Controale încrucișate

(1) Exactitatea datelor primare supuse verificării se stabilește prin mai multe controale încrucișate care includ, atunci când este cazul, documentele comerciale ale unor terți, în funcție de nivelul de risc prezentat, verificările cuprinzând:

a) comparații cu documentele comerciale ale furnizorilor, clienților, transportatorilor și ale altor terți;

b) atunci când este cazul, controlul fizic al cantității și naturii stocurilor;

c) comparații cu înregistrările fluxurilor financiare care precedă sau urmează tranzacțiile efectuate în cadrul sistemului de finanțare din FNDAMR;

d) controale, în ceea ce privește evidența contabilă sau înregistrările operațiunilor financiare, care reflectă, la data verificării, acuratețea documentelor pe care le deține Agenția de plăți ca dovadă a plății ajutorului către beneficiar.

(2) În cazurile în care întreprinderile sunt obligate să țină o contabilitate specifică a stocurilor, verificarea respectivei contabilități include, în cazurile corespunzătoare, confruntarea acestuia cu documentele comerciale și, dacă este cazul, cu cantitățile aflate efectiv în stoc.

(3) Pentru selectarea tranzacțiilor care urmează a fi controlate, se ține seama în totalitate de nivelul de risc prezentat.

(4) Responsabilii întreprinderii sau un terț se asigură că toate documentele comerciale și informațiile suplimentare sunt furnizate funcționarilor responsabili cu verificarea sau persoanelor autorizate să efectueze verificarea în numele acestora. Datele stocate în format electronic sunt furnizate pe un suport de date corespunzător.

(5) Funcționarii responsabili cu verificarea sau persoanele autorizate să efectueze verificarea în numele acestora pot să solicite extrase sau copii ale documentelor menționate la alineatul (1).

Articolul 42. Planificare și raportare

(1) Agenția de plăți elaborează planuri de control în vederea verificărilor care urmează să fie efectuate în temeiul articolului 40 pe parcursul următoarei perioade de verificare.

(2) În fiecare an, Agenția de plăți transmite autorității de management spre aprobare:

a) planul de control menționat la alineatul (1) și specifică numărul de întreprinderi care urmează să fie supuse verificărilor și defalcarea acestora pe sectoare, în funcție de cuantumurile aferente;

b) un raport detaliat privind aplicarea prezentului capitol în perioada de verificare precedentă.

Articolul 43. Competențe de executare legate de verificarea tranzacțiilor

Autoritatea de management stabilește norme de:

a) desfășurare a verificărilor menționate la articolul 40 în ceea ce privește selectarea întreprinderilor, proporția și calendarul verificărilor;

b) conținutul rapoartelor menționate la articolul 42 alineatul (2) litera b) și orice alte notificări necesare în temeiul prezentului capitol.

Secțiunea a 4-a

Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitate

Articolul 44. Sistemul de control aferent condiționalității

(1) Autoritatea de management instituie un sistem pentru a verifica dacă beneficiarii plăților directe respectă obligațiile prevăzute la articolul 17.

(2) În sensul prezentei secțiuni, se aplică următoarele definiții:

a) „cerință” înseamnă fiecare cerință legală în materie de gestionare;

b) „repetarea unei neconformități” înseamnă nerespectarea aceleiași cerințe sau a aceluiași standard, constatată de mai multe ori pe parcursul unei perioade de trei ani calendaristici consecutivi, cu condiția ca beneficiarul să fi fost informat cu privire la o neconformitate anterioară și, după caz, să fi avut posibilitatea să ia măsurile necesare pentru a remedia neconformitatea anterioară respectivă.

(3) Agenția de plăți:

1) includ controale la fața locului pentru a verifica respectarea de către beneficiari a obligațiilor prevăzute la articolul 17;

2) poate decide, în funcție de cerințele, standardele, actele juridice sau domeniile condiționalității în cauză, să utilizeze controalele, inclusiv controalele administrative, efectuate în cadrul sistemelor de control aplicabile respectivei cerințe, respectivului standard, act normativ sau domeniu al condiționalității, cu condiția ca eficiența acestor controale să fie cel puțin egală cu cea a controalelor la fața locului menționate la subpunctul 1);

3) poate, atunci când este cazul, să utilizeze teledetecția sau sistemul de monitorizare a suprafețelor sau orice alte tehnologii relevante care le ajută în efectuarea controalelor la fața locului menționate la subpunctul 1);

4) stabilește eșantionul de control pentru controalele la fața locului menționate la subpunctul 1) care urmează să fie efectuate în fiecare an, pe baza unei analize a riscurilor care:

a) ia în considerare și aplică factori de ponderare pentru structura fermei, riscul inerent de neconformitate și, după caz, participarea beneficiarilor la serviciile de consiliere agricolă;

b) includ o componentă aleatorie, și

c) se asigură că eșantionul de control acoperă cel puțin 1% din beneficiarii enumerați la alineatul (1) de la prezentul articol;

5) în ceea ce privește obligațiile în materie de condiționalitate în legătură cu respectarea normelor privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a substanțelor β -agoniste în creșterea animalelor, se consideră că prin aplicarea unui nivel de eșantionare specific planurilor de monitorizare se îndeplinește cerința privind proporția minimă prevăzută la subpunctul 4).

Articolul 45. Sistemul de sancțiuni administrative aferente condiționalității

(1) Autoritatea de management instituie un sistem care prevede aplicarea de sancțiuni administrative beneficiarilor menționați la articolul 44 alineatul (1) din prezenta Lege care nu respectă, în orice moment al anului calendaristic în cauză, obligațiile prevăzute la articolul 17.

(2) Sancțiunile administrative menționate la alineatul (1) se aplică doar dacă neconformitatea este rezultatul unei acțiuni sau omisiuni imputabile direct beneficiarului respectiv și dacă este îndeplinită una sau fiecare dintre condițiile de mai jos:

a) neconformitatea este legată de activitatea agricolă a beneficiarului;

b) neconformitatea vizează exploatarea sau alte suprafețe gestionate de beneficiar.

(3) În sistemul de sancțiuni administrative menționate la alineatul (1), autoritatea de management include norme privind aplicarea de sancțiuni administrative în cazurile în care terenul agricol, exploatarea agricolă sau părți ale acestora sunt transferate în cursul anului calendaristic sau al anilor în cauză; normele respective se bazează pe atribuirea corectă și echitabilă a răspunderii pentru neconformitate între cedenți și cesionari. Prin transfer se înțelege orice tip de tranzacție prin care terenul agricol sau exploatarea agricolă sau părți ale acesteia încetează să mai fie la dispoziția cedentului.

(4) Agenția de plăți nu aplică sancțiuni administrative:

a) per beneficiar și per an calendaristic atunci când cuantumul sancțiunii este mai mic sau egal cu 2000 lei. Cu toate acestea, beneficiarul este informat cu privire la constatarea neconformității și la obligația de a lua măsuri de remediere pe viitor;

- b) dacă neconformitatea este determinată de un caz de forță majoră;
- c) dacă neconformitatea este determinată de un ordin din partea unei autorități publice.

(5) Aplicarea unei sancțiuni administrative nu aduce atingere legalității și regularității cheltuielilor cărora li se aplică.

Articolul 46. Aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative

(1) Sancțiunile administrative menționate la articolul 45 se aplică prin reducerea plăților sau excluderea de la întregul quantum al plăților menționate la articolul 44 alineatul (1), care au fost acordate sau urmează a fi acordate beneficiarului în cauză în legătură cu cererile de ajutor pe care beneficiarul respectiv le-a transmis sau urmează să le transmită în cursul anului calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

(2) Reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea. Cu toate acestea, în cazul în care nu este posibil să se stabilească anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea, reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

(3) Pentru calcularea reducerilor și a excluderilor respective, se ține seama de gravitatea, amploarea, persistența sau caracterul repetitiv și de caracterul deliberat al neconformității constatate. Sancțiunile administrative impuse trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.

(4) Sancțiunile administrative se bazează pe controalele efectuate în conformitate cu articolul 44 alineatul (3).

(5) Reducerea este de 3% din quantumul total al plăților menționate la alineatul (1).

(6) În cazul în care neconformitatea nu are consecințe sau are doar consecințe nesemnificative asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerința în cauză, nu se aplică nicio sancțiune administrativă.

(7) Autoritatea de management instituie un mecanism de avertizare pentru a se asigura că beneficiarii sunt informați cu privire la neconformitățile constatate și la posibilele măsuri de remediere care trebuie luate. Mecanismul respectiv include, de asemenea, serviciile specifice de consiliere agricolă, participarea la acestea putând deveni obligatorie pentru beneficiarii în cauză.

(8) În cazul în care utilizează sistemul de monitorizare a suprafețelor menționat la articolul 37 alineatul (1) litera c) pentru a detecta cazurile de neconformitate, Agenția de plăți poate decide să aplice o reducere procentuală mai mică decât cea prevăzută la alineatul (5) de la prezentul articol.

(9) În cazul în care neconformitatea are consecințe grave asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerința în cauză ori constituie un risc direct pentru sănătatea publică sau pentru sănătatea animalelor, se aplică o reducere procentuală mai mare decât cea prevăzută la alineatul (5).

(10) În cazul în care neconformitatea persistă sau se repetă o dată în decursul a trei ani calendaristici consecutivi, procentul reducerii este, ca regulă generală, 10% din cuantumul total al plăților menționate la alineatul (1). Repetările ulterioare ale aceleiași neconformități, fără un motiv justificat din partea beneficiarului, sunt considerate cazuri de neconformitate deliberată.

(11) În caz de neconformitate deliberată, procentul reducerii este de cel puțin 15% din cuantumul total al plăților menționate la alineatul (1).

Articolul 47. Cuantumi rezultate din sancțiunile administrative aferente condiționalității

Agencia de plăți poate reține 25% din cuantumi rezultate din reducerile și excluderile menționate la articolul 46.

Secțiunea a 5-a

Sistemul de control și sancțiunile administrative legate de condiționalitatea socială

Articolul 48. Sistemul de control aferent condiționalității sociale

(1) Autoritatea de management instituie un sistem care prevede aplicarea de sancțiuni administrative beneficiarilor menționați la articolul 17.

(2) În acest scop, se utilizează sistemele aplicabile de control și de asigurare a respectării normelor din domeniul legislației sociale și în materie de ocupare a forței de muncă, precum și standardele de muncă aplicabile pentru a garanta că beneficiarii de ajutor menționați la articolul 18, respectă obligațiile prevăzute de legislația socială și de ocupare a forței de muncă și a standardelor de muncă.

Articolul 49. Sistemul sancțiunilor administrative aferente condiționalității sociale

(1) În cadrul sistemului menționat la articolul 48 alineatul (1), Agenția de plăți este notificată cel puțin o dată pe an cu privire la cazurile de nerespectare, în cazul în care autoritățile responsabile cu asigurarea respectării legislației sociale și de ocupare a forței de muncă și a standardelor de muncă aplicabile au luat decizii executorii în acest sens. Notificarea respectivă include o evaluare și o clasificare a gravității,

amplorii, persistenței sau caracterului repetitiv și a caracterului deliberat al neconformității în cauză.

(2) Agenția de plăți este notificată numai dacă neconformitatea este rezultatul unei acțiuni sau omisiuni imputabile direct beneficiarului respectiv și dacă este îndeplinită una sau fiecare dintre condițiile de mai jos:

- a) neconformitatea este legată de activitatea agricolă a beneficiarului;
- b) neconformitatea vizează exploatarea sau alte suprafețe gestionate de beneficiar,

(3) Agenția de plăți nu aplică sancțiuni administrative:

- a) per beneficiar și per an calendaristic atunci când cuantumul sancțiunii este mai mic sau egal cu 2000 lei. Cu toate acestea, beneficiarul este informat cu privire la constatarea neconformității și la obligația de a lua măsuri de remediere pe viitor;
- b) dacă neconformitatea este determinată de un caz de forță majoră;
- c) dacă neconformitatea este determinată de un ordin din partea unei autorități publice.

(4) Aplicarea unei sancțiuni administrative nu aduce atingere legalității și regularității cheltuielilor cărora li se aplică.

Articolul 50. Aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative

(1) Sancțiunile administrative se aplică prin reducerea plăților sau excluderea de la întregul quantum al plăților menționate la articolul 44 alineatul (1), care au fost acordate sau urmează a fi acordate beneficiarului în cauză în legătură cu cererile de ajutor pe care beneficiarul respectiv le-a transmis sau urmează să le transmită în cursul anului calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

(2) Reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea. Cu toate acestea, în cazul în care nu este posibil să se stabilească anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea, reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

(3) Pentru calcularea reducerilor și a excluderilor respective, se ține seama de gravitatea, amploarea, persistența sau caracterul repetitiv și de caracterul deliberat al neconformității constatate, în concordanță cu evaluarea efectuată de autoritățile responsabile cu asigurarea respectării legislației sociale și de ocupare a forței de muncă și a standardelor de muncă aplicabile. Sancțiunile administrative impuse trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.

(4) Dispozițiile relevante de la articolul 46 alineatele (5), (6) și (10) se aplică corespunzător aplicării și calculării sancțiunilor administrative.

Capitolul IX

PROGRAMUL STRATEGIC AL POLITICII AGRICOLE

Articolul 51. Programul Strategic al Politicii Agricole

(1) Autoritatea de management elaborează PSPA pentru a pune în aplicare sprijinul finanțat din FNDAMR în scopul realizării obiectivelor generale ale politicii agricole.

(2) În vederea îndeplinirii obiectivelor generale ale politicii agricole, în baza analizei SWOT și evaluării nevoilor, se stabilesc strategii de intervenții pentru obiectivele specifice ale PSPA, indicatori cantitativi, de rezultat și impact.

(3) În vederea atingerii acestor indicatori, intervențiile se bazează pe tipurile de intervenții prevăzute în capitolul V.

Articolul 52. Cerințe procedurale

(1) PSPA este elaborat pe baza unor proceduri transparente în conformitate cu prezenta lege.

(2) Autoritatea de management se asigură că:

a) acolo unde este cazul, autoritățile relevante de la nivel național sau regional sunt efectiv implicate în pregătirea PSPA; și

b) autoritățile publice competente în domeniul mediului și al climei sunt implicate efectiv în elaborarea aspectelor legate de mediu și de climă ale PSPA.

(3) Autoritatea de management organizează un parteneriat cu autoritățile naționale, regionale și locale competente. Parteneriatul include cel puțin următorii parteneri:

a) autoritățile relevante de la nivel regional și local, precum și alte autorități publice, inclusiv autoritățile competente în materie de mediu și de climă;

b) reprezentanți ai sectorului agricol și alți parteneri economici și sociali;

c) organismele relevante care reprezintă societatea civilă și, după caz, organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a egalității de gen și a nediscriminării.

(4) Autoritatea de management implică efectiv partenerii respectivi în elaborarea PSPA și se consultă cu părțile interesate relevante, inclusiv în ceea ce privește standardele minime în legătură cu bunele condiții agricole și de mediu, după caz.

(5) Organizarea și punerea în aplicare a parteneriatului se efectuează în conformitate cu principiile transparenței în procesul decizional.

Articolul 53. Conținutul PSPA

(1) PSPA conține în special secțiuni privind următoarele:

a) evaluarea nevoilor;

b) strategii de intervenție;

- c) plățile directe, intervențiile în anumite sectoare și intervențiile pentru dezvoltarea rurală;
- d) indicatori și plan financiar;
- e) sistemul de guvernanță și de coordonare;
- f) elementele care asigură modernizarea politicii agricole;
- (2) PSPA conține următoarele anexe:
 - a) analiza SWOT;
 - b) privind consultarea partenerilor.

Capitolul X

MONITORIZARE, RAPORTARE, EVALUARE ȘI TRANSPARENȚĂ

Articolul 54. Instituirea cadrului de performanță

(1) Autoritatea de management instituie cadrul de performanță, care permite raportarea, monitorizarea și evaluarea performanței PSPA pe parcursul punerii în aplicare a acestuia.

(2) Cadrul de performanță include următoarele elemente:

- a) un set de indicatori comuni de realizare, de rezultat, de impact și de context, care vor fi utilizați ca bază pentru monitorizarea, evaluarea și raportarea anuală privind performanța;
- b) indicatori și obiective de etapă anuale stabilite în raport cu obiectivul specific relevant, utilizând indicatorii de rezultat relevanți;
- c) colectarea, stocarea și transmiterea datelor;
- d) raportare periodică privind performanța, activități de monitorizare și evaluare;
- e) evaluările ex ante, intermediară și ex post, precum și toate celelalte activități de evaluare legate de PSPA.

Articolul 55. Furnizarea de informații

(1) Beneficiarii sprijinului oferit prin intermediul intervențiilor din cadrul PSPA și grupurile de acțiune locală furnizează autorității de management și Agenția de plăți, toate informațiile necesare pentru monitorizarea și evaluarea PSPA.

(2) Autoritatea de management asigură că sunt stabilite surse de date cuprinzătoare, disponibile la timp și fiabile, pentru a se permite o monitorizare eficace a progreselor înregistrate în vederea îndeplinirii obiectivelor de politică, folosind indicatori de realizare, de rezultat și de impact.

Articolul 56. Proceduri de monitorizare

Pe baza indicatorilor de produs și de rezultat, comitetul de monitorizare și autoritatea de management monitorizează punerea în aplicare a PSPA, precum și progresele realizate în vederea atingerii indicatorilor PSPA.

Articolul 57. Competențe de executare pentru cadrul de performanță

Autoritatea de management stabilește conținutul cadrului de performanță, care include indicatori necesari pentru monitorizarea și evaluarea adecvată a politicii, metodele de calculare a indicatorilor, precum și dispozițiile necesare pentru a se garanta acuratețea și fiabilitatea datelor colectate.

Articolul 58. Rapoartele anuale privind performanța

(1) Autoritatea de management prezintă Guvernului un raport anual privind performanța implementării PSPA în anul bugetar precedent.

(2) Ultimul raport anual privind performanța cuprinde un rezumat al evaluărilor realizate pe parcursul perioadei de punere în aplicare.

(3) Rapoartele anuale privind performanța prezintă informații calitative și cantitative esențiale privind implementarea PSPA, făcând trimitere la date financiare și la indicatori de realizare și de rezultat, inclusiv la nivel regional dacă este cazul.

(4) Rapoartele anuale privind performanța, precum și un rezumat pentru cetățeni al conținutului acestora, sunt puse la dispoziția publicului.

Articolul 59. Reuniuni anuale de evaluare

(1) În fiecare an, autoritatea de management organizează o reuniune de evaluare a raportului anual privind performanța PSPA.

(2) Reuniunea de evaluare vizează examinarea performanței PSPA, inclusiv a progreselor realizate în vederea atingerii indicatorilor stabiliți, și a informațiilor disponibile privind impactul relevant, precum și a eventualelor probleme care afectează performanța și a măsurilor trecute sau viitoare care puteau sau pot fi luate pentru a le soluționa.

Articolul 60. Evaluarea PSPA în perioada de punere în aplicare și ex post

(1) Autoritatea de management efectuează evaluări ale PSPA în perioada de punere în aplicare și ex post pentru a îmbunătăți calitatea elaborării și punerii în aplicare. Autoritatea de management evaluează eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența, valoarea adăugată și impactul PSPA în ceea ce privește contribuția sa la îndeplinirea obiectivelor generale ale politicii agricole care sunt vizate de PSPA în cauză. Impactul general al PSPA este evaluat doar în cadrul evaluării ex post.

(2) Evaluarea PSPA se încredințează unor experți independenți din punct de vedere funcțional.

(3) Autoritatea de management se asigură că sunt instituite proceduri pentru generarea și colectarea datelor necesare pentru evaluări.

(4) Autoritatea de management întocmește un plan de evaluare care furnizează indicii privind activitățile de evaluare menite a fi desfășurate în cursul perioadei de punere în aplicare.

(5) Autoritatea de management prezintă planul de evaluare comitetului de monitorizare în termen de un an de la adoptarea PSPA.

(6) Autoritatea de management este responsabil cu finalizarea unei evaluări ex post cuprinzătoare a PSPA.

(7) Toate evaluările se pun la dispoziția publicului.

Articolul 61. Publicarea informațiilor referitoare la beneficiari

(1) Agenția de plăți asigură publicarea anuală a beneficiarilor FNDAMR, inclusiv, dacă este cazul, a informațiilor referitoare la grupuri în care participă beneficiarii, în conformitate cu articolul 32 alineatul (4) din prezenta Lege.

(2) Conținutul informațiilor despre beneficiarii menționați la alineatul (1) se stabilește de autoritatea de management.

(3) Informațiile despre beneficiari se publică pe un site web unic. Astfel de informații sunt disponibile timp de doi ani de la data publicării inițiale a acestora.

Articolul 62. Informarea beneficiarilor cu privire la publicarea unor date referitoare la aceștia

(1) Agenția de plăți informează beneficiarii că datele care îi privesc vor fi făcute publice în conformitate cu articolul 61 și că astfel de date pot fi prelucrate de către organisme de audit în vederea protejării intereselor financiare ale statului.

(2) În conformitate cu cerințele Legii cu privire la datele cu caracter personal, în cazul datelor cu caracter personal, Agenția de plăți informează beneficiarii cu privire la drepturile care le revin în temeiul Legii menționate și cu privire la procedurile aplicabile pentru exercitarea acestor drepturi.

Articolul 63. Prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal

(1) Fără a se aduce atingere articolelor 61 și 62, autoritatea de management și Agenția de plăți colectează date cu caracter personal în scopul îndeplinirii obligațiilor de gestionare, control, audit și monitorizare și evaluare care le revin în temeiul prezentului regulament, precum și în scopuri statistice și nu prelucrează datele respective într-un mod incompatibil cu scopurile respective.

(2) În cazul în care sunt prelucrate în scopuri de monitorizare și evaluare în temeiul prezentei legi, precum și în scopuri statistice, datele cu caracter personal sunt anonimizate.

(3) Datele cu caracter personal se prelucrează în conformitate cu Legea privind protecția datelor cu caracter personal. În special, aceste date nu sunt stocate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă mai lungă decât cea necesară în scopurile pentru care au fost colectate sau pentru care sunt prelucrate ulterior, ținând seama de perioadele minime de păstrare prevăzute de legislație.

(4) Agenția de plăți informează persoanele vizate că datele lor cu caracter personal pot fi prelucrate de către organisme naționale în conformitate cu alineatul (1) și că, în acest sens, le revin drepturile privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 64. Norme aplicabile întreprinderilor

În cazul în care sprijinul prevăzut în capitolul V din prezenta lege se acordă pentru forme de cooperare între întreprinderi, acesta se poate acorda numai formelor de cooperare care respectă normele de concurență, reglementate de Legea concurenței nr. 183/2012.

Articolul 65. Ajutoare de stat

Legea ajutoarelor de stat nu se aplică în cazul sprijinului acordat în temeiul prezentei legi pentru producția și comercializarea produselor agricole.

Capitolul XI DISPOZIȚII FINALE TRANZITORII

Articolul 66. Dispoziții tranzitorii

(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, se abrogă.

(2) Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural continuă să se aplice:

a) cererilor de subvenționare a cheltuielilor efectuate nu mai devreme de anul 2024 și nu mai târziu de anul 2025, în domeniile de intervenție ale formei de subvenționare prevăzută la articolul 18 și actelor normative de punere în aplicare a acestei Legi;

b) cererilor de subvenționare a cheltuielilor efectuate în rate/etape/avans care devin scadente în anul 2026, în domeniile de intervenție ale formelor de subvenționare prevăzute la articolele 17, 18 și 19 și actelor normative de punere în aplicare a acestei Legi;

c) procedurilor administrative nefinalizate sau inițiate în temeiul literelor a) și b) și actelor administrative individuale în proces de executare, inclusiv perioada de monitorizare post finanțare, emise în temeiul Legii nr. 71/2023.

(3) Articolul 2 alineatul (5) din Legea concurenței nr. 183/2012, se completează cu textul „și acordurilor, deciziilor și practicilor necesare realizării obiectivelor politicii agricole”.

Articolul 67. Intrare în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2025.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), articolul 21 alineatul (1) și (4) vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2027, articolul 9 în partea ce ține de acreditarea Agenției de plăți, articolul 10, vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2028, iar articolul 17, articolul 22 alineatul (1) literele b) și c), Capitolul VIII secțiunea a 4-a și secțiunea a 5-a, vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2030.

Articolul 68. Organizarea executării

Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acesteia;

b) va asigura reexaminarea și abrogarea actelor normative ale autorităților administrației publice centrale care contravin prezentei legi.